

מעדותו של אלברט אלטרץ על הצטרפות לפרטיזנים באיטליה

עברנו למקום שקוראים לו Rovereto. שם היתה התארגנות פרטיזנית. ההתארגנות הזאת היתה מאות פרטיזנים, והיו קבוצות, קבוצות, שפשוט נלחמו נגד הגרמנים. אני הייתי בקבוצה כזו, שהעבודה שלנו היתה לתפוס גרמנים ולתפוס גם קצינים ונשק וכל מה שהיה אפשר. היינו עושים פטרול והיינו מוצאים חיילים גרמנים וגם קצינים. את החיילים לא היינו הורגים, כי חייל זה חייל, אבל את הקצינים, בלי הרבה עניינים, ללא משפט וכלום, ישר לקיר וכדור. ככה יצא לי פעם לתפוס קצין גרמני עם דרגה מאד גבוהה. מיד הרגנו אותו. מצאנו אצלו את כל המסמכים שלו, וזה באמת נתן ליחידה שלו נקודות לטובה, כי את המסמכים שלחנו הלאה כדי שיראו, מה צריך לעשות ושזה יהיה רשום.

הייתי יכול לספר בלי סוף על כל מיני פעולות שעשינו. פעם היה קצין אחד גבוה מאד בגסטאפו. הוא לא בקש רחמנות, אבל הוא הוציא מהארנק שלו כסף, ושם היתה תמונה שלו ושל הילדים. בודאי הוא חשב שעל ידי כך אולי אני ארחם עליו - יש לו ילדים ויש לו אישה, אבל לא. אותי זה רק הרגיז, כי אני חשבתי על הילדים של אחי ושל המשפחה שלי, שהרגו אותם ושלקחו אותם. כל כך כאב לי הלב, שאפילו לא יכולתי לצייר אותם, וזה רק הגביר את השנאה שלי. הוא גם הלך ישר לקיר.

ש. אולי תגיד לנו מה בעצם זה יחידה פרטיזנית איטלקית, כמה אתם בקבוצה, מי היה המפקד ואיך זה הלך?

ת. אני בגלל הפעולות שלי, שכל כך הייתי טוב בלתיפוס את הגרמנים, עשו אותי מפקד של היחידה. בבריגדה כזו היו כ- 200 איש. אצלנו היו גם כמה יהודים מיוגוסלביה. היה אחד מבניא לוקה שאני לא זוכר עכשיו את שמו, היה גם צדיק דנון שהיום הוא רב. אני זוכר אותו מסרייבו, כי הוא גמר שם את הסמינר התיאולוגי לרבנים והיה פרטיזן ואחרי המלחמה היה שוב רב. עוד יהודי שאח"כ חי כאן בארץ בחיפה שקראו לו שטיינר. את היהודי הזה מבניא לוקה אני ממש לא זוכר. זאת הקבוצה שהיתה פה בסביבות רוברטו. היו בעצם שני אחים שטיינפלד. אחד כפי שאמרת הוא בחיפה ואחיו יותר גדול, הוא נהרג שם. לא רבים נהרגו, הוא כמעט היחיד מהקבוצה שלנו שנהרג כל כך בטפשות. היתה לו שם חברה והוא הלך אליה וכשחזר בלילה תפסו אותו הגרמנים והרגו אותו. כל הסיפור על האחים שטיינר. שם תפסו די הרבה גרמנים ועשינו הרבה מאד פעולות.

ש. אני עדיין לא כל כך הבנתי איך אתם הייתם נלחמים, מי היו הפרטיזנים האלה ומי גייס אותם לשורות הפרטיזנים.

ת. זאת באמת שאלה טובה מאד. זה לא היה כל כך פשוט. ההתחלה היתה די ספונטנית ואנחנו התארגנו בקבוצות, אבל היינו בכל זאת קשורים להנהגה והגיוס היה מאד שונה.

למשל דוגמא אחת. יום אחד נכנסתי לאיזה כפר. הייתי זקוק לאוכל ולסיגריות. נכנסתי אצל איכר אחד, שאמרו לי שאצלו אפשר להשיג את כל הדברים האלה. הוא נתן לי טבק, נתן לי סיגריות, נתתי לו קבלה על מה שקבלתי, ועם הקבלה הזו הוא אח"כ יכול היה לקבל כסף. אח"כ שאלתי אותו גם: תגיד לי: מי מתנהג הכי גרוע כאן בכפר בזמן הגרמנים? הוא אמר לי שראש הכפר, והוא אמר לי גם איפה ראש הכפר גר. הלכתי לשם, דפקתי בדלת, פתחה לי אשתו, שאלתי איפה בעלה, והיא אמרה שהוא בפנים. נכנסתי לחדר והוא ישב שם, ראש הכפר, וכל כך רועד מפחד, שכל המיטה רועדת. ישבתי על כסא ואמרתי לו: למה אתה רועד? למה אתה מפחד? אנחנו לא הורגים אנשים סתם ככה. שמעתי עליך ועל ההתנהגות שלך, אבל אנחנו את האנשים שהתנהגו לא יפה בזמן המלחמה רוצים להפוך לאנשים טובים יותר, לכן יש לך עכשיו הזדמנות טובה מאד לעשות משהו בשביל הכפר. אם אתה מוכן ללכת אתנו, אני אתן לך מחילה. הוא כמעט נישק לי את הידיים מרוב שמחה ואח"כ נתתי לו להיות אחראי על כל האיזור, על כל הכפר. הוא ממש היה אח"כ אחד משלנו.

מקור: ארכיון יד ושם 11027/0.3